

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Laajempaan hyvinvointiajatteluun

Hyvinvoiva maakunta -seminaari, Lahti 11.12.2018

Kunta- ja uudistusministeri
Anu Vehviläinen

Veijo Meri

Suurta olla pieni kansa

Itsenäinen Suomi
1920 - 1940

Suurta olla pieni kansa – entä tulevaisuudessa?

Johtajuus

Demokratia &
kansanvalta

Luottamus

Avoimuus

Välittäminen &
yhteisöllisyys

Ihmislähtöisyys

Merkityksellisyys

Megatrendit kertovat tulevaisuuden suurista asioista

1

Työn maailma on tuntemattoman äärellä. Automatisaatio, robotisaatio, keinoäly ja digitaaliset alustat muokkaavat kaikkia aloja teollisuudesta hoivaan ja tietotyöhön.

Sitra on tunnistanut kolme pohjoismaisen mallin kannalta erityisen merkityksellistä megatrendiä

Edustuksellisen demokratian puhti on hukassa

2

Terveysteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat painottuvat sairauksien hoitamisen sijaan.

Eettisyyden ja arvopohjan merkitys korostuu Päätöksenteossa ja kuluttajavalinnoissa.

Tienhaarassa oleva talous. Luonnonvarojen ylikulutukseen perustuva talouskasvu on ristiriidassa maapallon kantokyvyn kanssa. Kiertotalous, kestävä ruuantuotanto ja uusiutuvaan energiantuotantoon siirtyminen ovat osa tätä ilmiötä.

3

Hallitusohjelma:

Yksinkertaistetaan aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet, kunnat).

Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen selkeille itsehallintoalueille.

Julkinen hallinto tänään

295 kuntaa

62 Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita

44 Lomitus, kunnallista paikallisyksikköä

190 Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiota

56 Maaseutuhallintoa

22 Pelastuslaitosta

18 Maakuntien liittoa

15 ELY-keskusta

15 TE-toimistoa

6 Aluehallintovirastoa

Julkinen hallinto vuodesta 2021

295 kuntaa

18 MAA-KUNTAA

Luova

Valtio

Valtio

Maakunta- ja sote-uudistus on myös demokratiauudistus

- Perustuslakivaliokunta antoi viime vaalikauden lopulla vakavat moitteet kuntayhtymäpohjaiselle sote-uudistukselle. Tästä on otettu nyt oppia.
- Maakunta- ja sote-uudistus tuo julkiseen hallintoon uuden kansanvaltaisen toimijan eli maakunnat.
- Kansanvaltaa ei tule pelätä.
- Edustuksellinen demokratia ja käyttäjädemokratia täydentävät toisiaan.

Demokratiaan kuuluu, että julkisella vallankäytöllä on kasvot, jotka ovat vastuussa toiminnastaan.

Tämä on pohjoismaisen ja eurooppalaisen alueellisen demokratian ydintä.

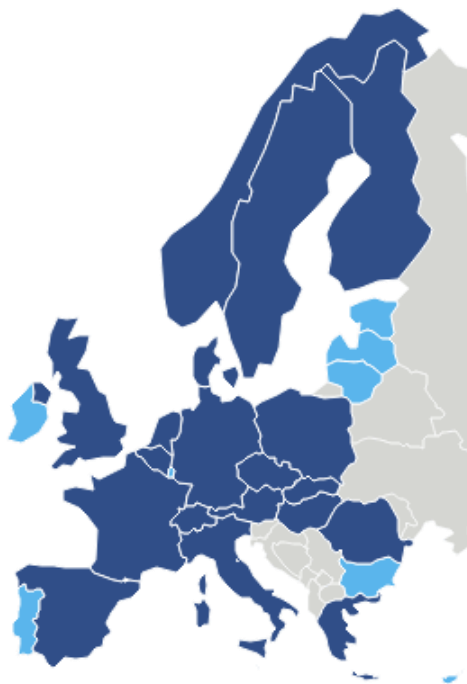

Maakuntauudistus on demokratiauudistus

EU:n asukkaista
yli 90 %
elää maissa,
joissa on
alueellista
itsehallintoa

 Vain paikallinen itsehallinto

 Alueellinen ja paikallinen itsehallinto

Lähde: Siv Sandberg, Maakuntaitsehallinto (KAKS 2016)

Maakunta-
valtuusto

Maakunta-
hallitus

Maakunnan
muut
toimielimet

HALLINTOSÄÄNTÖ

ASUKKAIDEN
VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

- Suorat vaalit
- Aloiteoikeus
- Neuvoa-antava kansanäänestys
- Keskustelu- ja kuulemistilaisuudet
- Nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvostot
- Kielivähemmistön vaikuttamistoimiin ja saamen kielen vaikuttamistoimiin
- Viestintä

Kunnat ja maakunnat kansalaisten asialla

Yhteiset tavoitteet, kuten:	Parempi työllisyys	Enemmän yrityksiä	Lisää hyvinvointia
Omat välineet, kuten:	KUNNAT Verotusoikeus ja VOS Yleinen toimiala Lakisääteiset tehtävät	MAAKUNNAT Valtion rahoitus Rajattu toimiala Lakisääteiset tehtävät	
Yhteistyön muodot, kuten:	Kasvupalveluallianssi	Hyte	SiSote
Yhteiset toimintatavat, kuten:	Digin hyödyntäminen	Avoimuus & kumppanuus	Uudistuva johtaminen

Tietopolitiikan
keskeisiä
ulottuvuuksia

HYVINVOINTI

KILPAILUKYKY

TURVALLISUUS

TIETO- POLITIikka

Tekoäly

Tieto

Etiikka

Osaaminen

Talous

Digitaalinen
turvallisuus

YKSILO

**JULKIS-
HALLINTO**

YRITYS

Tietopolitiikan määritelmä

Yhteisesti sovitut periaatteet ja linjaukset tietojen tuottamista, hankintaa, liikkumista, avaamista, jakamista, käyttöä, ylläpitoa ja säilyttämistä koskevista toimintatavoista ja menettelyistä.

Esimerkki tekoälyn hyödyntämismahdollisuudesta julkisella sektorilla

Ylen uutinen 25.9.2018:

"Voi hyvänen aika", huudahtaa virkamies – Tekoäly löysi 280 tekijää, jotka ennakoivat lastensuojelun asiakkuutta

Espoo teki onnistuneen tekoälytestin, mutta tekoälyn hyödyntämiseen tarvitaan vielä ajanmukainen lainsäädäntö ja yhteiset eettiset pelisäännöt.

Tekoäly 25.9.2018 klo 06:05

Mistä on kyse Espoon kokeilussa?

- Dataa tutkittiin vuosilta 2002–2016
- testissä sosiaali- ja terveystiedon sekä varhaiskasvatuksen dataa
- Julkishallinnon asiakkuusdataa yhdistettiin ja analysoitiin tekoälyn avulla
- Datasta saatiin tietoa ennaltaehkäiseviin palveluihin
- Yksittäisiä asiakkaita ei voinut tunnistaa missään vaiheessa
- Espoo on tuhonnut aineiston

Julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut ja edistettävä väestön terveyttä.

(PerustusL 19 §)

***Maakunnan** on toimittava yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.
(Sote järjestämisL 8 §)*

***Kunta** edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. (KuntaL 1 §)*

*Lain tarkoituksena on... luoda maakunnalle edellytykset tukea asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa tasapainoista kehitystä.
(MaakuntaL 1 §)*

6

**näkökohtaa
lähivuosien
kunta-
politiikkaan**

1 Kansalaisten
yhden-
vertaisuus

2 Demokratia
ja asukkaiden
osallisuus

3 Vakaa
kunta-
talous

4 Maailman
muutos: *tieto,
digi & tekoäly*

5 Sotesta
laajempaan
hyvinvointi-
näkökulmaan

6 Joustava
itse-
hallinto